

Råge – hver fugl synger med sit næb

En af de kragefugle, som nok alle kender og har en holdning til, er rågen. Især kan dens kald dele vandene. Men ser man bort fra deres velsmurte snakketøj, er rågerne intelligente fugle, som kan løse komplekse opgaver, og som giver gaver.

Rågens videnskabelige navn, *Corvus frugilegus*, kommer fra ordene "frux", som betyder frugt, og "legere", som betyder at plukke. Rågens navn betyder derfor med andre ord "frugtsamlere". Den sorte kragefugl, hvis

fjer changerer i både grønt og mørklilla, kan opleves i både byen og på landet, hvor den ofte ses fouragere i store flokke eller i ynglekolonier placeret i småskove, hegn eller parker. Særligt omkring kolonierne ikke blot ses, men høres

rågerne. Deres karakteristiske kald – rook, rook – er efter sigende ophav til deres engelske navn, som netop er "rook". Netop rågerne lyde,

som nogle finder irriterende eller decideret plagsomme, er med til at gøre dem upopulære i nogle kredse. Dette blev der for eksempel givet udtryk for i en spørgeskemaundersøgelse om kragefugle, udført i regi af projektet "De kloge kragefugle".

En af respondenterne gav rågen dette skudsmål: "Har tidligere boet tæt ved rågereder, og på grund af deres larm var de knap så charmerende naboer".

Fornemmelse for massefylde

Kragefuglene kaldes ofte "de sorte fugle" som en fællesbetegnelse, men rågen skiller sig ud fra de andre med sit karakteristiske nøgne parti ved næbbet, som medvirker til at få næbbet til at se temmelig anseeligt ud. Det er dog kun de gamle fugle, der har det nøgne område omkring næbbet.

Rågen har dog det tilfælles med de andre kragefugle, at den er ret intelligent. I et eksperiment, udført af forskere fra Cambridge og Londons universitet i et laboratorium, blev fire råger præsenteret for en bøtte med vand, hvori der var placeret en larve. Bøttens udformning og mængden af vand gjorde, at larven var udenfor rågerne rækkevidde. Ved siden af ►

Mange steder ansøges der om reguleringsstilladelser til rågeunger på grund af støjgener fra rågekolonierne, som kan tælle flere hundrede par. Oprindeligt var rågerne tilknyttet agerlandet men i løbet af det 20. århundrede er flere og flere råger flyttet til byerne i takt med, at byerne i stigende grad begyndte at tilbyde ynglemuligheder og føde.

Selv om det for det menneskelige øre lyder som om, at rågerne ofte udstøder det samme kald igen og igen, har man faktisk ved en rågekoloni i Trondheim registreret op til 20 forskellige lyde fra rågerne i en koloni. Alt efter om der kommunikeres mellem partnere, unger og forældre, eller at fremmede råger skal holde sig på afstand, skifter kaldene karakter.

1/2 ann

- bøtten placerede forskerne en bunke med småsten, som alle rågerne uden undtagelse valgte at smide i vandet for på den måde at hæve vandspejlet og få fat i den eftertragtede larve.

Brug din næste som mundskænk

Udover at have en fornemmelse for massefylde er der også noget, som tyder på, at råger har en fornemmelse for at samarbejde, hvilket kan være en metode til at løse opgaver, som man ikke kan løse alene. Det er nemlig blevet påvist i et eksperiment, at to råger – uafhængigt af om de kendte hinanden på forhånd – var i stand til at få adgang til godbidder ved begge at trække i snore samtidig. Udover at samarbejde delte fuglene, som indgik i forsøget, også føden, hvilket også kendes fra naturen, hvor man har iagttaget fødedeling mellem ikke-beslægtede råger.

Fødedelingen menes at antage to former, hvoraf den ene form kan betragtes som en gave. Praksissen med at give føde som gaver udføres især af hannerne og især af fugle med høj social status. Den anden form for fødedeling har karakter af tolerance for at spise tæt sammen, uden at der opstår skærmydsler. Denne form for adfærd har, set fra et menneskeligt synspunkt, et umiskendeligt anstrøg af uselvished, men måske er det ikke hele sandheden. Et studie har nemlig påvist, at råger, når de præsenteres for ukendte fødeemner, primært holder sig til det, som de kan se, at de andre æder. På den måde nedsætter de risikoen for at indtage noget, de ikke kan tåle.

Overvejende vegetar

Undersøgelser af rågers maveindhold har vist, at over halvdelen af rågers føde er vegetabilsk i form af korn, diverse markafgrøder, frø og frugter, mens den animalske del af kosten primært består af regnorme, biller, edderkopper, tusindben, snegle, små pattedyr, fugleunger, æg og af og til ådsler. Andelen af animalsk føde er størst hos de helt unge fugle, hvor proteinrig føde er vigtig for ungerens udvikling. I alt går der 30 dage, før ungerne er fuldt udvoksede og forlader reden. Forældrene bliver ved med at fodre dem i endnu ca. 10 dage, og derefter skal de klare sig selv, dog med de fordele, der følger med at være i en flok. ♦

De kloge kragefugle

"De kloge kragefugle" er et delprojekt i projektet "Fællesskab gennem Fugle", som er et samarbejde mellem DOF, Danmarks Jægerforbund og Danske Herregårdsjægere, finansieret af 15. Juni Fonden. I delprojektet deltager frivillige i indsamlingen af data om kragefugle og deres indflydelse på bestande af andre arter. Desuden udarbejdes der undervisningsmateriale målrettet folkeskolen og jagttegnkursister.

15. Juni Fonden

På grund af sit store indtag af diverse plantefrø, har rågen en funktion som frøspreader. Lysforholdene i en rågekoloni tillader ikke altid, at lyskrævende arter spirer, men kan i stedet ligge som en frøbanc under rågekolonien i flere år og vente til, at mere gunstige forhold indfinder sig. Rågens frøspredning er dog ikke altid ubetinget positiv, da den også kan medvirke til at sprede frø af eksempelvis invasive haveplanter.